

Zaterdag

den 17 Januarij.

WEENEN, den 6den Januarij.

De Beoortening bevat heden de volgende tijdingen uit Konstantinopel van den 1sten December:

Van het overloopende verneemt weinig of niets. De strenge winter heeft en de diepe sneeuw, welke in het gebergte van den Balkan gevallen is, schijnt de operaties in deze streken bij voortdaring te belemmeren. Het hoofdkwartier van den groot-vizier is bij voortdaring te Aidos. De hospitaal Hassan-pacha schijnt van Schumla naar Silistria opgebrochen te zijn, om het opperbevel over de troepen in die streken over te nemen. In het begin van den groot-winter zijn eenige hooftambtenaren door anderen vervangen. Hacı Effendi, een der Turkische gevolmagtigden te Ackerma, is verhaaren geworden.

Den 7den September is de moeder van Sultan Mustapha IV, een halve broeder van den thans regerende Sultan, overleden.

Den 30sten November is een nieuw gebouwd lineschip van 108 stukken te Konstantinopel van stapel gelaten.

Den 15ten December is de heer Offley, tot dus verre consul der Vereenigde Staten van Noord-Amerika te Smyrna, te Konstantinopel aangekomen. Hij is bij den reis-effendi met veel onderscheiding ontvangen geworden. Zijn oogmerk is om een handels-verdrag tusschen de Porte en de Vereenigde Staten te sluiten.

Ofschoon de neutrale koopvaardij-schepen door het Russische eskader te Tenedos teruggevoerd worden, meent de Porte evenwel tegen gebrek aan granen beveiligd te zijn. De oude voorraad, gevoegd bij den aanvoer van de Aziatische zijde, schijnt genoegzaam te zijn voor de behoeften der hoofdstad gedurende verscheidene maanden. De Porte heeft wijders te gelykmatige katavaniën verordend, om met kameelen het vervoer van de kust van Klein-Azië en Syrië te bewerkstelligen. Ook zijn er eenige schepen met levensmiddelen van de Russische havens aan de Zwarte Zee aangekomen. De prijs van het brood is derhalve niet verhoogd, en de Porte heeft zelfs het bevel tot verwijdering van een aantal Grieken en Armeniers weder ingetrokken.

FRANKFORT, den 13den Januarij.

De gewone post uit Konstantinopel, van den 11den December, is aangekomen, doch heeft geene tijdingen medegebragt nopens den staat der onderhandelingen tusschen de Porte en de drie mogendheden. Sommigen zijn van oordeel, dat Engeland het herstel der vriendschapbetrekkingen met de Porte zal verhaasten, sedert het bekend is, dat Noord-Amerika handels-verbindtenissen met haar zoekt aan te gaan.

Uit Rusland verneemt men, dat er zoo veel voorraad ten behoeve der troepen wordt opgedaan, dat men gelooft, dat de Russische armee tegen Turkije in den aanstaanden veldtocht driemaal zoo sterk zal zijn als in den afgelopen zomer.

PARYS, den 12den Januarij.

Men zegt, dat de heer de Mortemart zwaarigheid heeft gemaakt om den post van minister van buitenlandsche zaken aan te nemen. Men noemt nu weder de heeren de Saint-Priest, ambassadeur te Madrid, en de heer de Cambon, het hoofd der gematigde royalisten in de kamer der afgevaardigden, als de opvolgers van den heer de la Ferronnays. Wat zeker is, is dat de Koning den minister van justitie voorloopig met de waarneming van diens post heeft belast.

Vele constitutionnele afgevaardigden zijn reeds te Parijs aangekomen. Zij zullen den 16den dezer eene bijeenkomst houden, om zich over eenige staatsbelangen te verstaan. De departementale en municipale wet zal, denkt men, eene der eerste zaken zijn, waarmede zij zich onledig zullen houden.

Sommigen willen te Lissabon nog altijd, dat don Miguel dood is. Een brief uit die hoofdstad van den 27sten December meldt: dat men beweert, dat degen, die op de aanspraken der deputatie uit de stedelijke regering geantwoord heeft, de zoon is van den graaf van Camarin, een jongman, die veel op don Miguel gelijkt, even oud als hij is, en, van de partij der oude Koningin zijnde, zich bij deze gelegenheid zal geleend hebben om de rol van Koning te spelen. Verscheidene militairen, die tot de handkus werden toegelaten, zeggen ook, dat het vertrek zeer donker was en de Koning een even vol gelaat had als vóór het ongeval.

BRUSSEL, den 12den Januarij.

De processen-verbaal der aanmerkingen van de afdeelingen der Tweede Kamer van de Staten-Generaal op de tienjarige begrooting zijn dezer dagen gedrukt, en bereids rondgedeeld. De afdeelingen hebben, alvorens tot de aanmerkingen over iedere uitgave over te gaan, eenige algemeene bedenkingen gemaakt, welke hier op nederkomen, dat het bedrag van de begrootingen van het rijk veel te hoog is, naar evenredigheid van deszelfs middelen; dat alle uitgaven, die in de tien jaren aan eenige verandering onderhevig zouden kunnen zijn, naar de buitengewone begrooting moeten worden overgebragt, en niet op de tienjarige behooren;

wijders stelt men een groot aantal posten voor, die alzo zouden behoeven te worden overgebragt; dat de tienjarige begrooting in even zoo vele ontwerpen van wetten als hoofdstukken moest worden ingedeeld, op dat men niet genoodzaakt behoefde te zijn, het verwerpelijke om het aannemelijke goed te keuren; of omgekeerd, af te stemmen, en bovendien, opdat de aanneming of verwerping van eene begrooting van dat gewigt, niet van eene of twee stemmen zoude afhangen; dat de regering alle mogelijke bezuinigingen moest daastellen, ten einde des te spoediger tot een beter financieel stelsel te geraken; dat de regering alle inlichtingen, die men begeert, zoude geven, opdat men een werk van dat gewigt als de tienjarige begrooting, met naauwkeurigheid konne onderzoeken, en alzo vraagde men dan een' behoorlijken staat der ambtenaren van de ministerien; eene behoorlijke opgave der magt van de nationale milie en staats-armee; eene opgave van het aantal burgerlijke en militaire gevangenen, enz, enz. In dezen zin zijn de processen-verbaal van al de afdeelingen opgesteld. Men heeft bijna geen post onaangeróerd gelaten, op welke geene bezuiniging is voorgesteld. Men heeft zelfs geheele nieuwe voorstellen van uitgaven gedaan, waaruit groote bezuinigingen zouden voortvloeijen. Ook hebben sommige leden eene vermeerdering van den een of anderen post gevraagd; een groot aantal zich verklaard tegen het groot getal wetten van administratie, welke onder het ministerie van binnenlandse zaken zijn vereenigd; andere een afzonderlijk departement gevraagd voor de zaken der roomsch-katholieke eeredienst, gelijk dat der hervormde, enz.

Verscheidene leden hebben bovendien verlaagd, dat over de buitengewone begrooting over 1830 te gelijk met de gewone tienjarige, zoude worden beraadslaagd, enz.

Onder die genen, welke eene vermeerdering van uitgaven van een of anderen post hebben gevraagd, behoort de heer Donker Curtius, die eene nota aan zijne sectie heeft overhandigd, welke van belang is, om te worden medegeleed. Dezelve is in hoofdzaak van den navolgenden inhoud:

Toen, in de laatste zitting, op het 1ste onderdeel van den staat van begrooting over het jaar 1828, eene vermeerdering van uitgave ter somme van f 400,000 werd gevraagd ten behoeve van den Roomsch-katholischen Eeredienst, maakte ik wel bedenkingen over de strekking van het Concredaat met den Paus gesloten, en over de uitleggingen, welke daaraan door dat Kerkelyk Opperhoofd waren gegeven; maar ik eindigde, met te berusten in de verklaringen deswegens door de Regering gedaan, en aarzelde niet, om de gepetitioneerde vermeerdering toe te stemmen, als vereischt om te voorzien in de behoeften van den Eeredienst onzer Roomsch-Catholieke landgenooten, en ofschoon tot die gezindheid niet behoorende, oordeelde ik die toestemming niet te moeten weigeren, omdat, naar de Grondwet, aan alle godsdiensten in het Rijk gelijke bescherming is toegezegd, en omdat bij haar 194ste artikel niet alleen de traktementen aan de Leeraren der onderscheidene gezindheden zijn verzekerd, maar ook aan de zondanigen, welke tot nog toe geen of geen toereikend traktement genieten, zoodanig traktement, of de vermeerdering van het bestaande, wordt toegezegd.

Eene toestemming tot vermeerdering van uitgave, bij vermeerdering der behoeften, was dus pligtmagtig ten behoeve der gezindheid; maar even zeer is het de pligt der Regering, om ter voldoening aan even-gemeld artikel der Grondwet; ook bij andere gezindheden tot de vermeerdering der bestaande traktementen te besluiten, wanneer de Leeraren bij dezelve geen toereikend traktement genieten, en wanneer die daadzaak is geconstateerd, dan zou de Wetgeving niet mogen aarzelen, ook in dergelyke vermeerderde uitgave te stemmen, de Regering zou die uitgave behooren voor te dragen, en het is vooral ter gelegenheid van een nieuw tienjarig budget, dat elk Lid dezer Vergadering bevoegd schijnt om de aandacht van het Gaverement op deze gelegenheid in te roepen, en alzo te zorgen dat het doel van artikel 194 der Grondwet in allen opzichte bereikt worde.

Ik behoef ten dien einde hier niet te ontwikkelen; het hoog belang van den Staat bij de zorg voor den Godsdienst, daar het gehele Vde Hoofdstuk onzer Grondwet dat belang erkent, en er trouwen niemand is, die bewezen zal, dat niet elke Staat belang heeft bij de bevordering van deugd en goede zeden, even daarom bij de instandhouding van godsdienstige gezindheden, en bovenal daarbij dat de verlichting ook in het godedienstige worde bevorderd, en alzo het Leeraar-ambt in achting en aanzien gehouden.

Is dit in het algemeen niet te betwisten, dan zal elk gevoelen, dat dit nog vooral dringt bij die gezindheden, welke haren openbaren steun niet vinden in vele uiterlijke plegtigheden, maar in de eenvoudige prediking van het Christendom, en in de aanbeveling van deugd en goede zeden, zoodat daar vooral tot instandhouding van den Godsdienst oneindig veel afhangt van de opgekleerde kennis, de verlichting, de zedelykheid en de achtbaarheid harer Leeraren, en dat alzo, ten aanzien van zulke gezindheden, de zorg der Regering vooral leiden moet ter aanmoediging van wel opgevoede, verlichte, en bewaame mannen, om naar het achtbaar Leeraar-ambt te dingen, terwijl niets meer strekken zou tot ondermijning van den Godedienst bij de zulken, en tot aankweeking van ongeloof, bygeloof, dwaepery en onzedelykheid, dan eene te groote karigheid ter voorziening in de behoeften, waardoor alleen min wel opgevoeden, min van onderwezen, en schier alleen de zoodanigen uit lagere standen, die niet gelokt tot het Leeraar-ambt, welke daarbij deugdzaam en zedig

anden, ongenoegzaam om de vereischte achtbaarheid in het maatschappelijk leven te bewaren.

Bedrieg ik mij niet in dit gezichtpunt, dan zal het mij niet moeilijk vallen, elken onpartijdigen te overtuigen, dat naar den stand en de betrekkingen der Leeraren van andere gezindheden, dan die der Roomsche-Catholijken in de Nederlanden, in het bijzonder der Hervormden in den uitgebreidsten zin, derzelver traktementen als niet toereikende moeten worden beschouwd, en derhalven, overeenkomstig de letter van artikel 194 der Grondwet behooren te worden vermeerderd. Het is daarom, dat ik den post op het tienjarig budget, voor dit onderwerp uitgetrokken tot f 1,400,000 voor de Hervormde en andere Erediensten, wensch vermeerderd te zien met f 300,000, of zoo veel als zal vereischt worden enkel om daaruit de traktementen der Predikanten te verhoogen, en waardoor die verhooging provisioneel tot circa een derde van het tegenwoordige zal kunnen klimmen.

De middelen ter bestrijding van de uitgaven hebben mede tot groot verschil van gevoelens aanleiding gegeven.

In bijna al de afdelingen heeft men de belasting op het *gemaal* met groote meerderheid verworpen, alsmede die op het *gestagt*. Men heeft ook aanmerkingen gemaakt op de voorgestelde verhoogingen der andere belastingen, welke men onnoodig achtte, zoo men het algemeene gevoel der afdelingen wilde omhelzen, namelijk de vermindering der uitgaven, uit welke bezuinigingen, zonder verhoogingen van de andere belastingen, die op het *gemaal* konden wegvallen, alsmede die op het *gestagt*.

Evenwel wilde men daarom niet gehouden wezen, het ontwerp B. goed te keuren, en heeft men op de meeste belastingen aanmerkingen gemaakt, en voornamelijk op die van het *personeel*, vervolgens hebben sommigen ook eene belasting voorgesteld op de koffij en op den tabak, welk laatste men als een voorwerp van weelde aanmerkte.

Eindelijk wat aangaat het ontwerp tot regeling der belangen van het amortisatie-syndicaat ter gelegenheid van de tienjarige begroting, heeft men in bijna al de afdelingen aangemerkt, dat men vooraf den staat en de inlichtingen begeerde, welke door het gouvernement waren beloofd, eer men dit ontwerp kon onderzoeken, op hetwelk men dienvolgens voor als nog geene bedenkingen kon maken.

Van den 13den Januarij.

In eene der gemeenten heeft een geestelijke de begrafenis, de gebruikelijke gebeden en de lijkdienst geweigerd voor eene krankzinnige, welke zonder de sacramenten overleden was. Het lijk werd in een afgezonderden hoek in ongewijde aarde begraven. Van wege de familie zijn daarover klachten aan den Koning ingediend. Z. M. heeft de commissie uit den staatsraad voor de zaken van de katholieke eredienst daarop gehoord, en begrepen, dat het gouvernement zich niet inlaten moet met de bezwaren, die tot dergelijke weigeringen van de geestelijken betrekking hebben, daar de beddelde plegtigheden geheel van haar afhangen, en den burgerlijken stand niet aangaan; dat echter, wat de ter aarde bestelling betreft, het gemeente-bestuur indachtig had moeten zijn, dat de kerkhoven onder het gezag der plaatselijke overheid staan; dat het bestuur *alleen*, met overleg van de familie der overledene, de plaats had moeten aanwijzen, waar het graf gemaakt en het lijk ter aarde besteld zou worden; dat uit dien hoofde ook het bestuur de familie tegen de aanmatigheden van den geestelijke had behooren te beschermen. Bij Kabinetts-order van den 19den November ll., is derhalve verstaan: 1°. dat niet kan getreden worden in der suppliant's klage, voor zood verre betreft de weigering van den geestelijke om de gebruikelijke godsdienstplegtigheden te doen plaats hebben; 2°. dat zij niet van haar regt beroofd heeft kunnen worden, en het nog behoudt, om zich met het plaatselijk bestuur te verstaan, en, met dezelfs overleg, hare aanverwante bij de personen van hare familie, gelijk zij verzocht heeft, laten begraven, en zoo de tijd, sedert de begrafenis verlopen, zulks niet belet, dit nog kan doen, ofte door een grafschift of op eene andere wijze zulks kan aanvullen.

De gouverneurs der provincien zijn aangeschreven, om te zorgen, dat deze beginselen in andere dergelijke omstandigheden gevolgd worden.

— De *Catholique* van Gend komt heden terug op zijne beschuldiging, dat men België protestantsch wil maken. Te Antwerpen, zegt hij, worden door leidsheden, die zeker tot het bijbelgenootschap behooren, 1 gulden aan elken behoeftigen beloofd, die het protestantisme wil omhelzen. « Nu loochene men nog, voegt hij er bij, dat men België decatholiseren wil.»

Van den 15den Januarij.

Aan de aanwezige leden der Tweede Kamer der Staten-Generaal is dezer dagen ook rondgedeeld de processen-verbaal van de beraadslagingen der afdelingen over de 22 ontwerpen van wetten, houdende wijzigingen in de wetboeken, benevens de antwoorden der regering, en de opgave der nieuwe veranderingen in die wijzigingen.

De antwoorden der regering worden door drie algemeene aanmerkingen voorafgegaan, welke behelzen:

1°. Dat de voorgedragen ontwerpen alleen strekken om, hetzij gapingen in de aangenomen wetboeken aan te vullen, hetzij gebreken, welke daarin zijn geslopen, te verhelpen; hetzij schijnbare of werkelijke tegenstrijdigheden uit den weg te ruimen, hetzij eindelijk den eenen of anderen tekst te verduidelijken, of beide in overeenstemming te brengen; doch dat men gemeend heeft de eens bij de wet aangenomen *stelsels*, onaangetoerd en ongeschonden te moeten laten, eensdeels, omdat die stelsels zoo wel in de gehondene comités-generaal, als in de afdelingen en vervolgens in de beide kamers met de meeste zorg zijn gewikt, gewogen en ter conclusie gebragt, en anderdeels, omdat, wanneer men eenmaal aan eene verandering of wijziging van systeemata toef, het verband der wetgeving zoude worden uiteengerukt, en door de ééne verandering eene andere zoude worden te weeg gebragt, enz.

2°. Dat nog een aantal misstellingen, welke door eenige afdelingen zijn aangestipt, niets anders zijn dan drukfeilen in het *Journal Officiel*, waarvan reeds een gedeelte bij wijze van *Errata* zijn verbeterd, en welke overigens in eene officiele uitgave zullen worden verbeterd, zonder

dat daartoe, zoo als van zelf spreekt, eene wetgevende maatregel vereischt wordt.

3°. Dat door onderscheidene leden eenige punten zijn opgegeven, die alsnog voor herziening of verduidelijking vatbaar zouden zijn. Dezelve zullen door de commissie van redactie worden nader onderzocht, en des noodig zullen nog in deze zitting zoodanige voordragten worden aangeboden, als tot meerdere volmaaktheid zal kunnen strekken van eene wetgeving, op welke de regering evenzeer als Hun Ed. Mog. den hoogsten prijs stelt.

ARNHEM, den 16den Januarij.

De jongste Duitsche dagbladen behelzen nog de volgende berigten uit Konstantinopel, van den 11den December:

« Sedert de gebeurtenissen bij Siliestria en Schumla verdubbelt de Porte hare krijgstoerusting, en hare voornaamste bemoeijing strekt daartoe, om het Ottomansche volk ook gedurende den winter in eene oorlogszuchtige stemming te houden. Deze bedoeling, welke een nieuw verschijsel is in de Turksche geschiedenis, werd den 29sten November aan de Moslims kenbaar gemaakt, door eenen serman, welke in de moskee gelezen werd, volgens welke zij ook gedurende den winter onder de wapens en in het veld moeten blijven. Volgens dien serman moeten de ware geloovigen zich wijders van alle geestrijke dranken onthouden, en zich elk oogenblik gereed houden, om den vijand zelfs voor de poorten der hoofdstad te bevechten. Hun wordt het voorbeeld van andere naties herinnerd, die onder veel ongunstiger omstandigheden, met goed gevolg derzelver vijanden het hoofd geboden hebben. Ten slotte wordt het pansche Ottomansche volk van 17 tot 60 jaar onder de wapens geroepen, om op het eerste bevel des Sultans te velde te trekken.»

Mengelwerk.

STATEN-GENERAAL.

(Tweede Kamer.)

Het is bekend, dat, in constitutionele monarchien, de inwilliging der door het gouvernement gevraagde geldmiddelen dikwerf werd geweigerd, zoo lange het gouvernement zich ongezind betoont om de grieven te herstellen, welke de wetgeving in het midden brengt. In Engeland houdt men zich aan den regel: « geen redres van grieven; geen geld.» Men weet, welk het gevolg hiervan is. De geldmiddelen geweigerd worden, kan het gouvernement niet voortwerken, en de ministers zijn lam, tot dat zij van gang veranderen. Dit intusschen willen zij niet. Het gevolg is, dat het ministerie valt en dat er een ander opstaat, hetwelk in de beginselen en bedoelingen der wetgeving treedt. Zoo handelt men in Engeland niet alleen; maar ook in Frankrijk, alwaar wij voor weinig jaren een ministerie zagen vallen, omdat de ultra's van beide partijen de handen in een sloegen, om het budget te verwerpen en nu, vereenigd, de meerderheid kregen op de ministerielen.

Wanneer men de zaak in het afgetrokken beschouwt, ziet men hier de eenige kracht, welke de wetgeving uitvoeren kan; men ziet tevens, dat deze kracht zeer geducht is.

Het is de eenige kracht der wetgeving. Wel te verstaan, de eenige, welke zij kan doen gelden, afgescheiden van en zelfs tegen het gouvernement. Al wat de wetgeving doet, heeft slechts kracht door vereeniging met het gouvernement, hetwelk eerst de wet voordraagt, en nadat zij aangenomen is, ten uitvoer brengt. Al wat de staten mogen willen doen buiten het gouvernement, is zonder kracht en kan niet naar buiten werken. Alleen de wetgeving kan geld weigeren. Dit doet zij alleen. Dit is de eenige kracht, welke zij alleen uitvoeren kan.

Maar deze kracht is geducht. Het geld is de ziel van alle zaken: en een gouvernement *zonder geld*, is een lichaam *zonder ziel*. Het is dood en kan niets uitrigten. Het toepassen van dit middel is dus, met andere woorden, het gouvernement verlammen en in de noodzakelijkheid brengen, om zich te schikken naar den wil der wetgeving en het pad te bewandelen, dat deze aanwijst.

In al de jaren van ons constitutioneel bestaan heeft men dit middel niet zien aanwenden. Hoe vele ook de aanmerkingen mogen geweest zijn, welke sommige leden der Staten-Generaal, jaarlijks, bij behandeling der staats-begroting, op sommige daden van het gouvernement hebben gemaakt; welke ook de grieven waren, door dezen of dien tegen hetzelfde ingebracht; die bezwaren waren geenszins die der meerderheid of zelfs maar van een aanmerkelijk gedeelte der vergadering: en het denkbeeld kon daarom ook niet opkomen, om de geldmiddelen te weigeren. Het was, uit dien hoofde ook natuurlijk, dat er nauwelijks van werd gesproken.

Het verdient opgemerkt te worden, dat lietgene, tot hertoe, het geval niet was, zulks op eens het geval geworden is in de tegenwoordige vergadering der Staten-Generaal. Meer dan één lid heeft er van gesproken, en het als zijn vast gevoel verklaard, dat, zoo het gouvernement de grieven niet herstelt, de geldmiddelen geweigerd moeten worden. En, als men nagaat, hoe weinig het heeft gescheeld, of de begroting voor 1829 ware verworpen geworden, zoo kan men er bijna niet aan twijfelen, of deze meening wordt gedeeld door vele leden der kamer; ja! men kan er verder bijna niet aan twijfelen, of velen hebben zich ditmaal tot afstemming van de begroting vereenigd; ten einde te beproeven, om aan deze meening gevolg te geven, en alzoo het gouvernement te noodzaken, om in derzelver oogmerken te komen.

Wij wagen het niet, te gissen, wat hieruit voortkomen kan. Wij willen liever van den tijd leeren, dan den tijd vooruitloopen. Ook is het tijdstip denklijk niet verre af, op hetwelk wij zien zullen, wat deze baren zal; dewijl het te denken is, dat men er, bij de tienjarige begroting, op terugkomen zal. Voor elk intusschen, die gewoon is, na te denken bij het gene hij ziet gebeuren, is het van belang, na te gaan, hoe er over dit stuk gesproken is. En dan valt het in 't oog, dat, zoo er geweest zijn, die ronduit hebben te kennen gegeven, dat zij, om de bedoelde reden, het budget meenden te moeten afstemmen, er anderen geweest zijn, die zulks met afkeuring, en misschien met schrik vernomen hebben.

De heer DE BROUCKERE heeft zich aldus laten hooren: « Tot hertoe heb ik alle mijne adviſen over de staatsbegrotingen besloten met de En-

geleide spreuk: „een herstel van grieven; geene subsidien.“ Meer dan ooit doordringen van het gevoel, dat de volharding de wezentlijke eigenschap van den volksvertegenwoordiger is, verander ik van stelling, zonder in het minste de grondbeginselen te verzaken, van welke ik openlijk belijden heb gedaan.

De tijd zal komen, in welken de plicht, om de staatsbegrooting te verwerpen, op scheuring der wetten en op afbreken op de grondwet, welke men tegenwoordig zoo wel tegenspreekt als de verantwoordelijkheid der ministers; door dezels klaarblijkelijkheid ook de traagste geesten zal treffen.

En wat zoude toch ook eene constitutionele Monarchie zijn, zoo, van den éenen kant, de ministers, die trouw aan de grondwet zweeren, dezelve zonder gevaar kunnen schenden, als, van den anderen kant, de begrootingen geene krachtige middelen opleveren om herstel van grieven te brengen? Niets dan misbruik van woorden: *despotismus* onder eenen afgevoeren vorm, doende al het hafelijke, dat niet hetzelfde noodwendig verboden is, nederkomen op het hoofd der nationale vertegenwoordiging.

Indien verschillende leden gesproken hebben in dezen geest, er zijn anderen geweest, die dit middel, om redres te bekomen, stellig hebben afgekeurd. Onder dezen behoort de heer VAN ALPHEN, die verklaard heeft hetzelfde te *absolut* te keuren. Stellig ook moet zich er tegen verklaard hebben de heer VAN DE KASTEEL, wiens advies ons, in dezels gebied, niet is onder de oogen gekomen, waarom wij ook, tot ons leedwazen, y deszelfs eigene woorden niet kunnen opgeven. Uit het gene de heer DE MEULHAREB tegen dezen vertegenwoordiger zeide, moeten wij schillen opmaken, dat geene gezegd heeft, dat „het tyranie was, de stem van de staatsbegrooting te weigeren om redenen, die aan den inhoud der staatsbegrooting zijn.“ Welke woorden ten minste aanduiden, dat de heer VAN DE KASTEEL zeer wel heeft gevoeld, welke de werkingskracht van dit middel zij, en desgelijks, dat hij er wel nooit toe komen zal, om hetzelfde in werking te brengen: en dit, gissen wij, zal wel het geval zijn met de meeste ufgewaardigden uit de Noordelijke provinciën.

Wij zeggen niet, *meester*; want, dat niet *allem* afkeurig van dit middel zijn, blijkt uit hetgene door een ander lid, der kamer, den heer DANKEN, gezegd, over dit zelfde onderwerp is gezegd. Deze toch verklaarde het weigeren der stem aan de begrooting, ter verkrijging van herstel van grieven, geantwilt te houden voor eene parlementaire dwingelandij; maar van oordeel te zijn, dat, als het eens zoo verre gekomen is, dat men ontwaagt moet zijn, dat dit de eenige weg is, om herstel te bekomen, *alsdan*, dit middel aangewend moet worden. En, dat hij nu nog de begrooting niet verwerp, was alleen om dat hij a nog alle hoop voede, dat wij voortgaande naar onze verplichting met de aanwijzing en beoog van het kwaad, trachten de weg te te lichten wegens dergelver beklant, en wegens de middelen, die wij ter wegneming dienatig kunnen en wanneer wij hierbij niet vasthoudendheid, maar met kalme volharding, alsdan alle hoop mag worden gevoed, van in vele opzichten te zullen slagen, vooral bij de beoordeeling van ons tienjarig budget, hetgene bij de middelen schijnt te openen tot eene radicale verbetering.

Dit een en ander ziet men, dat de snaren *leeslust* zijn, en het zal de herten staan, wat op dezelve zal gespeeld worden; een *lied der minne* en een *trouwlied*.

LETS OVER HET OPWEKKEN VAN DEN LEESLUST.

Eene der eerste beoefeningen van den stichter en de oprichters der Ioffelijke en bloeiende Maatschappij: *Tot nut van 't Algemeen*, was, den middelstand van min kostbare en doelmatige boeken te voorzien. Zij schenen te begrijpen, dat eene Maatschappij, zal zij tot algemeen zedelijke beschaving en veredeling medewerken, de meest gepaste middelen behoort aan te wenden tot het opwekken van den leeslust en dien zoo veel mogelijk voedsel te verschaffen. Hoewel wij nu de verbazende ontwikkeling van het eenvoudigste ontwerp met regt mogen toeschrijven aan de goede gezindheid onzer natiën en de daaruit voortgevloeide algemeene medewerking, kunnen wij echter niet voorbij zien, dat de beproefde nuttigheid van genoemd beginsel die goede gezindheid mede heeft opgewekt; terwijl wij datgene nagaan, wat ter bevordering van algemeen wetenschappelijke kennis, tot vorming der denkbeelden van zedelijkheid, tot verbetering van het onderwijs enz. uit dit beginsel is ontkiemd, niet kunnen ontkennen, dat het opwekken van den leeslust de weldadigste gevolgen in dezen gehad heeft. Maar het valt ook evenmin te ontkennen, dat, hoezeer wij in het opgenoemde zijn vooruitgegaan en daarin boven andere natiën den voorrang verkregen hebben, wij toch daarin bij sommige ten achteren zijn gebleven, dat de voortbrengselen onzer vroegere en latere dichters, waarvan zulk een rijke voorraad bestaat, al te weinig bij onze landgenooten bekend zijn geworden. De heerschende gewoonte om, door eene prachtige uitgave, aan onze dichtwerken luister bij te zetten, heeft dezelve voor mingevoeden onverkrijgbaar doen blijven, terwijl er vele met het afschaffen van kostbare boekverzamelingen (waarin de drukpers voorheen zulk een krachtigen steun vond) ongekend, verstrooid geraakt en vergeten zijn.

Veel is er, in de laatste jaren, door verdienstelijke mannen toegebracht om dit gemis te herstellen. Om echter den algemeenen leeslust voor de poezij een meer geschikt voedsel te geven, scheen een doelmatiger middel gevorderd te worden; en dit middel werd, ons inziens, eenig en alleen beraamd door den verdienstelijken WESTERMAN, (wiens goedkope uitgaven van VONDELS, van HARENS en andere dichtwerken in veler handen zijn) met de uitgaven zijner KEUR VAN NEDERLANDSCHE LETTEREN, waarvan hij *wekelijks* één stukje, groot 74 bladzijden, in het licht geeft, inhoudende eene bloemlezing uit de werken van een onzer dichters, voor den matigen prijs van 20 cent. Deze eenvoudige maatregel stelt ieder in staat zich met onze dichters bekend te maken, daar de herinnering aan menigen te onregt vergeten dichter hierdoor vernieuwd en menig keurig bloempje, uit onslagtige verzamelingen, onder de oogen van het kunstminnend publiek gebragt wordt; terwijl men, na verloop van een jaar, eene allerliefste verzameling bezit, waarvan men zich bij herhaling kan bedienen om zich met de beste voortbrengselen onzer poëten nuttig en aangenaam bezig te houden. Dat deze onderneming genoege ondersteuning vindt, hebben wij rede te mogen vooronderstellen, terwijl wij hartelijk wenschen, dat dezelve zich meer en meer moge

uitbreiden, ten einde de nitgever in staat zij, zijne verzameling tot genoege volledigheid te brengen. In den tweeden jaargang zien wij met genoegen, dat hij zich ook beijvert dichters van onzen tijd te doen opbrengen, althans een zeer belangrijk bundeltje van den nestor onzer poëten, den grooten en eerigen BILDERDYK, versiert deze verzameling; wij zeggen versieren: want, hoezeer ieder zich ook niet met denkwijzen en gevoelens moge vereenigen, niemand toch zal immer kunnen nalaten de behandeling zijner onderwerpen te bewonderen en hoog te schatten.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 16den Januarij 69 werd GALBA, VIIde Romeinsche Keizer, door zijne lijfwachten, aan welks hoofd zich OTHO gesteld had, wreedaardig vermoord en hem het hoofd afgehouden, hetwelk zij aan OTHO bragten, die tot hen zeide, dat GALBA's dood hem onnut was, indien zij PISO, zijn aangenomen zoon, niet mede om het leven bragten, hetgeen daadwerkelijk geschiedde. GALBA stierf in den ouderdom van 73 jaren en regeerde slechts 6 maanden en 7 dagen.

Den 16den dito 1794 stierf de Engelsche historieschrijver E. GIBBON.
Den 16den dito 1814 had de toetreding plaats van den Koning van Napels tot de alliantie met de geallieerden.

Den 17den dito 1568 deed PHILIPS II zijnen zoon KAREL in hechtenis nemen.

Den 17den dito 1749 werd de beroemde dichter VETTELIIUS ALFIERI geboren.

Den 17den dito 1793 werd het doodvonnis uitgesproken tegen den ongelukkigen Franschen Koning LODEWYK XVI.

SCHOUWBURG TE ARNHEM.

De Nederduitsche Tooneelstukken, onder Directie van de Heeren OBELT, KUP en DE KONING, en protectie van Z. K. H. den Prins van Oranje, zullen de eer hebben ten Tooneele te voeren, Op Zaterdag, den 13den Januarij 1829.

DE FAMILIE ROZENSTEIN OF DE STAATJUFFER.

Beroemd geestig Blijspel in 3 bedrijven. (*la Fille d'Honneur*) van A. DUVAL. Aan het Théâtre Français te Parijs en ook in de Nederlanden bij herhaling met de meeste goedkeuring vertoond.

Gevolgd van

ROBERT DE BULTENAAR

OF

DE ONVERWACHTE KEUZE.

Geestig Blijspel met Zang in een bedrijf, naar het Fransch, nooit alhier, maar overigens bij herhaling vertoond.

Met goedkeuring van de Wel Edel Achtbare Heeren Burgemeester en Wethouders der Stad, zullen de Hoogduitsche Operisten van Amsterdam, onder Directie van J. H. DESSAUX en FRANS-MAN, het genoegen hebben,

Op Dingsdag den 20sten Januarij 1829,

Tot eene vierde Representatie te vertoonden:

DIE DIEBISCHE ELSTER.

(DE EKSTER EN DE DIENSTMAAGD.)

Groot vermaarde Opera in vier bedrijven, naar het Italiaansch LA GAZZA LADRA.

Muziek van ROSSINI.

Wegens de uitgebreidheid dezer Opera, kan geen Nastuk plaats hebben.

Mijne hartelijk geliefde Echtgenote, G. M. H. OLTHERMAN, verloste heden, ontijdig van een dood kind.

UTRECHT,

den 10den Januarij.

LOUIS VERMEULEN.

1829.

§ + § De BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der STAD DOESBORGH roepen mits deze op alle bijzondere EIGENAREN van BEGRAAFPLAATSEN in en om de gróte Martini-Kerk ter dezer stede, die mogten verlangen hunne GRAVEN op de nieuw aangelegde BEGRAAFPLAATS, overeenkomstig de bepalingen van het Reglement, te verwisselen; om voor den eersten Maart aanstaande, schriftelijk en portvrij, mitsgaders met overlegging der Bewijzen van Eigendom, hunne reclames aan den Burgemeester in te dienen; zullende na dien tijd geene verzoeken tot verwisseling worden aangenomen.

Doesborgh, den 10den Januarij 1829.

Burgemeester en Wethouders

voornoemd,

J. A. TENGBERGEN.

Ter ordonnantie van dezelve,

J. LANGLOIS, Ja.

Secretaris.

+ + Het GEMEENTE-BESTUUR van

§ § EDE zal, onder approbati van Hun Ed. Gr. Achtb. Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie Gelderland, op

+ Woensdag den 21sten Januarij 1829, des voormiddags ten elf ure, in het Logement de Posthoorn, te Ede, publiek aanbesteden:

1o. Het MAKEN eener AFHEINING, alsmede van een NIEUW HEK, op de Begraafplaatsen te Ede, Bennekom, Lunteren en Otterlo.

2o. Het BOUWEN van een BAARHUISJE op de Begraafplaatsen te Bennekom en Lunteren.

De Bestekken en Conditien hiervan zijn dagelijks te zien in het Gemeente-Lokaal te Ede.

DOMANIALE VERPACHTING.

De AGENT van het DOMEIN te ARNHEM, zal, op Maandag den 26sten Januarij 1829, des morgens ter elf ure, ten overstaan van het Stedelijk Bestuur van Zutphen, op het Raadhuis aldaar in het openbaar aan de meestbiedende verpachten:

1o. De VISSCHERY in de kapitale Buiten- of Lijmerijgracht, benevens die van de Lunetten van Hooff, alle onder de vestingwerken van Zutphen gehorende.

30. Het GRAS-GEWAS van de Posten of Reduite aan den linkerbeveer van den Yssel, bevinden Zutphen, tegen over het loodwerk de Pol, onder Voorst.

30. Het GRAS-GEWAS der Posten, de drie Batterijen benaamd, de Posten aan het Domterhout gelegen, aan den linkerbeveer van den Yssel een half uur van Zutphen.

De Agent voorziet,
J. VAN LAMSWEERDE.

+++ Mr. JACOB NYHOF, Notaris, reside-
rende te Arnhem, als daartoe door de Regtbank van Eer-
stien Aanleg aldaar behoorlijk gecommiteerd, is voorre-
cht, namens zijne principalen, in het openbaar op hoogten te doen
insetten en kinaal aan de meestbiedenden te verkoopen, te weten:
op Woensdag den 7den Januarij 1829, des morgens ten tien ure, in
het Kromhout bij den Heer HONDIUS, te Brummen, bij
inzet, en veertien dagen daarna, zijnde Woensdag den 21sten Januarij
1829, terzelve uur en plaats bij toelag:

1. Een allerbesten UITERWAARD, de Koeweide ge-
naamd, groot circa 27 Bunders, gelegen onder Brummen, on-
tland ten Oosten door de rivier den Yssel, ten Zuiden den
Overscherschen Toren, ten westen de Goederen van BREU-
KING en ten Noorden die van den Heer HONDI-
US; zullende dit Weideland ook in percelen worden ge-
veild. En

2. Den zoogenaamden BRUMMENSCHEN TIEND
Voorts op Donderdag den 8ten Januarij 1829, des morgens
ten 10 ure, in den Roskam, te Barneveld, bij den Kaste-
lein SCHIMMEL, bij inzet; en veertien dagen daar-
na, zijnde Donderdag den 22den Januarij 1829, ter zelve ure
en plaats bij toelag:

1. Den zoogenaamden OUD BARNEVELDSCHEN
TIEND, onder Barneveld. En

2. Den BISSCHOPSTIEND, mede onder Barne-
neveld.

Nadere informatien zijn te bekomen ten Kantore van
den gemelden Notaris NYHOF, in de Bak-
kerstraat te Arnhem; terwijl, die aanwijzing van
het Weideland begeert, zich daartoe gelieven te adres-
seren bij gemelden Heer HONDIUS, in het
Kromhout te Brummen, welke een onderrigt persoon
zal mede geven.

+++ Eigenaren sijn voornemens, ten overstaan van den Notaris
A. J. N. GODEFROY, residerende te Arn-
hem, op Woensdag den 11den Februarij 1829, des namid-
dags ten 6 ure, in het Zwijnshoofd te Arnhem, bij inzet te veilen:

Een hecht en sterk HEERENHUIS en ERVE, voor-
men van 12 BOVEN- en BENEDEN meestal Behangen
KAMERS, ruime KELDERS, 5 groote KOORN-
en DROOGZOLDERS, TURFZOLDER, DO-
MESTIQUE KAMERS en verdere GEMAKKEN;
WEL- en REGENWATERS POMPEN.

Voorts annex BIERBROUWERIJ, staande en gelegen
te Arnhem, in de Oeverstraat, wijk B No. 18, van ouds het Witte
Paard genaamd, waarin tot heden met succes de Bierbrouwerij wordt
uitgeoefend, voorts alle daartoe behoorende KEFELS, KUI-
PEN en verdere BROUWERS GEREEDSCHAP-
PEN.

Een ruim PAKHUIS, achter voormelde Brouwerij, staande
en gelegen in de Langstraat te Arnhem, waarin STALLING
voor 3 Paarden en 8 Koeijen.

De Kooper kan, des verkiezende, twee derde der Koopsommingen
als eerste hypotheek, in het gekochte tegen 5 pCt. 's jaars laten staan.

Het Huis en Brouwerij is van heden te zien, mits
daartoe vooraf belet gevraagd wordt, zijnde ten op-
zichte der Condities informatien te bekomen ten Kantore
van den voormelden Notaris, wonende op de Markt
binnen Arnhem.

De Notaris COLENBRANDER te Nijkerk
zal, namens zijne principalen, op Donderdag den 22sten
Januarij 1829, des voormiddags om 12 uren, in het
Logement de Roskam, te Nijkerk, bij toelag verkoopen:

1. Het ERF en GOED, den Brink genaamd, bestaande in
een WOONHUIS, eene TABAKSSCHUUR
met annexe WONING, een BERG, TUIN en
ongeveer 1 Bunder en 28 Roeden onderhoorig TABAKS-
en ZAAILAND, staande en gelegen te Nijkerk aan den
Brink; bij inzet en hoogten gebragt op f 2315.

2. Ongeveer 2 Bunders en 56 Roeden MHEENLAND, de
Grooten Kuinderskamp genaamd, gelegen onder Nijkerk in den
Achterhoek; bij inzet en hoogten gebragt op f 660.

3. Ongeveer 3 Bunders en 40 Roeden MHEENLAND, de
Kattenstaarten genaamd, gelegen onder Nijkerk aan de Bonte-
poort; bij inzet en hoogten gebragt op f 520.

4. De BOUWPLAATS Rongersdijk genaamd, bestaande
in eene BOERENWONING, eene TABAKS-
SCHUUR, twee BERGEN, VARKENS-
HOK, en ongeveer elf Bunders en zeven Roeden BOUW-
WELDEELAND en BOSCHGROND, ge-
leggen onder Nijkerk in den Achterhoek; bij inzet en hoogten ge-
bragt op f 1500.

Nadere informatien ten Kantore van voornoemden
Notaris COLENBRANDER.

De Notaris Mr. E. H. HOOGLANDER, te
Dieren, is voornemens om op Woensdag den 11den Jan-
nuarij 1829, aan te vangen des voormiddags ten negen
ure, ten huize van PIETER WEEZENABER, Notaris
tenaare te Laagsoeren, Kanton Velp, publiek Erfverkoop, te doen
doen.

Eene aanzienlijke BOEREN INBOEDEL, als
KISTEN en KASTEN, een EIKEN HOUTEN
KABINET, eene beste VRIESSCHE KLOK,
BEDDEN met hun TOEBEHOOREN, KOPER-
TEN, BLIK, YZER en AARDEWERK, DEEL,
MELK- en KARNGEREEDSCHAP, onderschei-
dene zoo dragtige als guse KOEBEESTEN, PAA-
DEN, vette VARKENS, eene menigte HOOFSTROO-
en ongedorscht KOORN; eene nieuwe lange KAR, PLOEG
en YZEREN BEGGEN; AARDAPPELEN,
eenige AFBRAAK, eenig gebakt EIKEN en BEE-
KEN HOUT, en hetgeen verder ten dage voorschreven te open-
schijn zal worden gebragt. — Alles daags te voren ten huize voornoemd
te bezigtigen.

+++ Men zal, door de Notarissen J. O. DEN
KRONENBERG, ten huize van Dr. van
HAFTE, te Deventer, op den 11den Januarij 1829, in
openbaar doen inzetten, en den 7den Februarij 1829, verkoopen:
a. een
aanzienlijk ERVE en HUIS met GRUUTMOLLEN,
STALLINGEN, PAKHUIZEN en WAGEN-
HUIS, voorzien met nieuwe ZAADZOLDERS, gelegen
althier in de Nieuwstraat, No. 1161, 62, 63 en 64, zoo in percelen
als massa.

SUITDE HANDTEKOOP: een
HUIS met annexe PAKHUIZEN, ruime
KELDERS en verdere APPARTIEN-
TIEN; voeger tot eene BIERBROUWERIJ gebed
hebbende, waartoe hetzelve met weinige kosten weder is te appropie-
ren, staande op het beste gedeelte der stad Nijkerk aan de Grooten
Markt; te bevragen bij den stads Architect G. J. VAN
aldaar, mits brieven franco.
Des verkiezende kan de kooper het grootste gedeelte der Koopsom-
mingen, tegen 5 pCt. intrest, in het pand gevestigd houden.

+++ Men verlangt tegen matigen prijs over te nemen een goed
gedresseerd EZEEL, mak in het tuig en onder den man;
met, zoo voorhanden, KARRETJE, TUIG
en ZADEL; adres met opgave der voornemens en prijs aan
J. J. ROMER, tolgaarder bij Velp, No. 1161.

+++ Men vraagt, tegen primo Mei aanstaande, een GRUUT-
TERSKECHT, van de Protestantische gode-
dienst, bij een werk goed verstaande en bejaard een goed
bedrag kunnende produceeren. — Adres, onder Letter X, bij den
Boekverkoop J. P. BRUNNEN, te Deventer; bij
wien mede gelegenheid is voor een ZILVERSMIDDE-
ZEEL, tot het bekomen van vast werk, veldelijk of vast februarij,
onder bovenstaande vereischen; voor beiden, brieven franco.

Bij J. OOMKENS te Groningen, is in 1828 van de
men, bij P. M. WARNARS en W. BRAVE JONK, te Amster-
dam, en verder alom te bekomen:

- I. ANNALS ACADEMIAE GRONINGANAE 1824-1825. ANNALS
Rectoris Magnifico, REBOONE BINGA, Actuaris, et. 4to, 4 f. 60.
- II. Mr. B. H. LULOFS, RECHTER, met de STOOMMOOT NAAR HANNOVER,
2de en laatste deel, met platen, 4 f. 6-80. Dito twee deelen complete
f. 9-80.
- III. Mr. H. NIENHUIS, HANDLEIDING BIJ AKADEMISCHE VOORLE-
ZINGEN, over het HEDENDAAGSCH BURGERLIJK REGT, 1ste druk, 2de druk,
4 f. 1-50.
- IV. H. O. VAN HALL, Beschrijving over de HENNERTERRE in
Nederland, en eene aanwijzing van haar nut in den Landbouw en in
andere bedrijven, 4 f. 2-60.
- V. HERMAN MUSTINGHE, HANDLEIDING DER
CHRISTELIJKE GODSDIENST EN KERKGESCHIEDENIS, uit het Latijn vertaald
door J. MUNTENDAM, 4 f. 4-60.
- VI. Mr. A. L. WACHERS, en G. ZILVER-
bekaapte beschrijving van Merktuigen, ter Kerksaken van de
maten voor drooge waren, ten Praefnemingen, ter vinding van een ge-
schikt mengsel van Tin, voor Vachtmaten, met platen, 2de druk, 4 f. 1-50.
- VII. Gedachten van JAN DE SCHREURWER, over het Hooger
Onderwijs, 4 f. 1-50.
- VIII. Verzameling van Reglementen, enz. be-
trekkelijk het Provinciaal en Stedelijk Bestuur van GRONINGEN, 1ste
deel, 4 f. 2-60.
- IX. VERSLAG van de in het jaar 1826 te GRONINGEN
waargenomeene ZIKTEN; gegeven door de Plaatselijke Commissie van
Geneeskundig toezigt aan de Regering der Stad, met Tabellen,
enz. 4 f. 1-80.
- X. VERSLAG van de commissie tot Onderzoeking van
personen of huisgezinnen, ten gevolge der heerschende ziekte, over-
mogend zijnde; en welke door genee. H. G. Oudekerk, te
Groningen, 4 f. 1-00.
- XI. Mr. B. H. LULOFS, OUDERREDE op walen
HENRI DANIEL OUYOT, met de Afbeelding, 4 f. 1-25.
- XII. Dr. J. BAARF
DE LA FAILLE, HULDE aan de Nagedachtenis van den Hoogleraar
BRAND BARKER, met de Afbeelding, 4 f. 1-75.
- XIII. G. H. VAN SENDEK,
de Nagedachtenis van T. A. CLARISSE, plegtig gevierd bij het Natuur-
en Scheikundig Genootschap te Groningen, met de Afbeelding, 4 f. 1-75.
- XIV. A. YFELI, AKADEMISCHE LEERREDE, ter Gedachtenis van walen
den Hoogleraar T. A. CLARISSE, 4 f. 1-40, met de Afbeelding, 4 f. 1-50.
- XVI. L. KROLL, GEZANGEN, voornamentlijk ten dienste der Scholen,
gesteld op de onderscheidene Zangwijzen der Evangelische Gesangen,
3de druk, 4 30 ct.
- XVII. L. KROLL, Gemakkelijk Leerschrift, 2de druk,
4 10 ct.
- XVIII. JOH. SMID, Leesboek voor de Hoogste Klasse, over
de Theoris der Rekenkunde, 4 30 ct.